

העבדים אשר משלו בנו הם אותם אשר אין מידם מי שיפרוק ויפדה את עלמיו ללאת לחירות לסיבת היותם גרועים ופחותים:

איכה יועם זהב וגו' כבר נת' בשיר השירים בפסוק ראשו כתם פז כי בג' כתרים נכתרו ישראל בהיותם כשורה והם כתר תורה וכתר כהונה וכתר מלכות נוטריקון כת"ם אבל עתה כשחטאו נשתנה הכתם הזה לגרעון והושך ונעשה כמו הכתם של הגדה שמחשיך מאורו ולשתנה ממה שהיה למעלה כגו' וז"ש אזי שנה הכת"ם הטוב לשון שגוי כי אז היה לבוב ועתה לרע:

אין יר' כי בעת התרבן כל הדברים ירדו ממדרגתם כל א' כפי ערכו כי הנה הזהב שאינו כ"כ נקי ולרוף יועם והושך גונו אבל הכתם שהוא הזהב המזוקק ישונה וישתנה ממה שהיה אבל לא הועם והושך ממנו. ואבני קדש שהם תחת מדרגת הזהב כפי רוב הזמן הולכים ומשתפכים ממדרגתם כי הלא קשים הם וברוב הזמן הולכים וגרעים וז"ש תשתכנה בלשון עתיד. והנה כל זה היה בענין הדומים האמנם בענין האנשים עלמם לא ירדו כפי המדרגות אבל ברגע א' ספו תמו ובהיותם בתכלית העלוי ירדו לקלה התחתון וא"כ איכה היה כך שלא בדרך טבע כי הזהב והכתם ואבני קדש הם גרעים מעט ממדרגתם ובני ליון היקרים המסולאים בפז החשוב אף מן הכתם הגו' ועתה ירדו למדרגה תחתונה שאין למטה ממנה כי נחשבו לנבלי חרס וגו'. והענין כי הנה ארז"ל נזה היפה בודק וכן המלבושים הנאים בתכלית מגנים את לבושים אס אינם גם הם נאים כערך המלבושים ההם ואמנם בני ליון בהיותם מלבושים בפז היו מסולאים בהם וזה יורה כי היו בתכלית היופי ועתה איכה נחשבו לנבלי חרס ולא עוד אלא שאינם נבלי חרס אחר שגורפו בכבשן וראוים למלאכה אלא אותם שעדיין הם מעשה ידי יולר לאחר שעשאן קודם שגורפו בכבשן האש כי אז אינם ראויים לשום מלאכה. או יר' כי אף אס תאמר והרי גם בני ליון מחומר קורנו בנבלי חרס ולמה תתמה איכה נחשבו לנבלי יולר ולז"א מה שאני תמה הוא איכה ישראל שאעפ"י שהם מחומר נבראו אבל הם מעשה ידיו ית' כמ"ס ויולר ה' אלקי"ם את האדם עפר וגו' אבל נבלי חרס המה מעשה ידי יולר בשר ודם ואיכה נחשבו להם:

גם תנין וגו' רז"ל פירשוהו כמשמעו כי אז בזמן התרבן היה הנחש חולץ שדי האשה ויופקין לגוריהם ואפשר לסיים ע"ד זה סיום הפסוק ב' עמי וגו' כי עם היות להן חלב בדדיהן אשר התנינים היו מניקים אותם לגוריהם הנה היו אכזריות ולא רצו להניק החלב ההוא אל בניהם עלמם וזה כי היו חוששין שמא ימותו ברעב ולא היו הלער ליחלש ביניקת התינוקות החלב שלהן:

רבק וגו' דרך השוכים שבים נפשות להאכילם לחם לר לבל ימותו ויתקיימו להם לעבדים אבל אלו לרוב אכזרותם לא היו השוכים פורסים להם פרוסת לחם קטנה לקיים נפשם וז"ש פורם אין להם:

ויגדר וגו' אין ספק כי לא היה כל זה להם אלא בהשגחתו ית' כי אין הטבע מחייב כל הרעות הגו' אבל הטעם הוא יען ויגדל עון ב' עמי מחטאת סדום וראיה לזה כי הנה סדום נהפכה כמו רגע ולא חלו בה ידיים ומתו פתאום בלתי לער אבל אלו הולכים וספים ברעב בהמשך זמן וכמ"ס עובים היו חללי חרב וגו' ומרוב לרות משונות מזו שאירעו להם כמו שית' וזה ענינו הנה זכו נזירה משלג מתחלה מרוב יפים ולא תאמר שהיו יפים וחלשים כי הרי ספיר גזרתם כי אין בעולם נברא כ"כ קשה וחזק כאבן ספיר שהסדן נבקע והוא אינו נבקע והם נדמו כאילו נגזרו וגחלבו מאבן ספיר והנה